

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 1. oktober 2020

Minister for fødevarer, fiskeri og ligestillings besvarelse af spørgsmål nr. 1316 (MOF alm. del) stillet 28. august 2020 efter ønske fra Søren Egge Rasmussen (EL).

Spørgsmål nr. 1316

”Såfremt der omlægges 200.000 ha landbrugsjord til natur over de kommende 10 år, dvs. 20.000 ha årligt, hvor meget vil dette da koste årligt fra 2021 og frem til og med 2030, såfremt det sker ved at give landmænd den nødvendige kompensation? Der anmodes om et anslået beløb pr. år samt angivelse af, hvor stor en procentandel af landbrugsstøtten dette vil udgøre, forudsat denne samlet er uændret frem til 2030. Endvidere anmodes om CO₂-effekten. Beregningsforudsætninger bedes angivet”

Svar

Besvarelsen tager udgangspunkt i erfaringstal fra landdistriktsprogrammet, der gennemsnitligt leverer en årlig projektindsats på ca. 500 hektar lavbundsjord og vådområder. Erfaringerne giver et retvisende billede af de kendte projektindsatser, men der gøres opmærksom på, at der er tale om relativt få erfaringstal i forhold til omfanget i scenariet opstillet af spørgeren. Da ordningen bygger på frivillighed vil muligheden for en opskalering i dette omfang ikke kun afhænge af muligheden for at finde finansiering til indsatsen, men også af den samlede incitamentstruktur knyttet til fortsat landbrugsdrift.

Jeg har forelagt spørgsmålet Landbrugsstyrelsen, som oplyser:

” Ved beregning af de samlede statsfinansielle omkostninger ved udtagning af 20.000 hektar landbrugsjord årligt i 10 år (200.000 hektar i alt) er der foretaget en beregning med udgangspunkt i følgende forudsætninger:

- I beregningerne er brugt en kompensationspris på 86.200 kr. pr. ha til landmanden. Kompensationsprisen er forskellen, mellem den pris staten skal give for at købe jorden af landmanden, fratrukket det beløb landmanden er villig til at købe jorden tilbage for. Det antages, at alle opkøbte arealer i fremtiden er berettiget til grundbetaling (direkte landbrugsstøtte).
- Kompensationsprisen tager udgangspunkt i omkostninger i den nuværende lavbundsordning, hvor de samlede omkostninger estimeres til at være 133.000 kr. pr. ha. i gennemsnit. Dette dækker omkostninger til forundersøgelser, kompensation af lodsejere og anlæg.
- Det er antaget at opkøb af jord i denne størrelse ikke vil påvirke den generelle prisdannelse på jord, og der tages i beregningerne ikke højde for ændringer i produktionen og heraf afledte effekter.

Med udgangspunkt i disse forudsætninger vil det statslige årlige finansieringsbehov i perioden fra 2020 til 2030 udgøre 1,72 mia. kr. Samlet vil finansieringsbehovet være 17,2 mia. kr. svarende til 14,0 mia. kr. i nutidsværdi.

Det bemærkes, at alle omkostningsskøn er behæftet med betydelig usikkerhed. Hertil kommer omkostninger til administration, (evt.) jordfordeling, tinglysning og eventuelle projektaktiviteter m.v.

Den samlede danske ramme til landbrugsstøtte (Søjle 1 og søjle 2 inkl. nationalmedfinansiering) forventes i perioden 2021-2030 at udgøre ca. 72 mia. kr. Dette beløb tager udgangspunkt i det netop vedtagne EU-budget som løber fra 2021-2027 og udbygget med en teknisk fremskrivning til 2030.

Med disse forudsætninger vurderes et opkøb af 200.000 hektar landbrugsjord at forudsætte at omkring 24 procent af det samlede CAP budget afsættes til indsatsen. Det skal bemærkes at anvendelse af landsbrugsstøttemidler skal ske inden for rammerne af gældende EU-regler og at en omlægning af fordelingen af midler i landbrugsstøtten dermed ikke nødvendigvis er mulig.

Klimaeffekten af omlægning af 200.000 hektar landbrugsjord til natur frem mod 2030 kan medføre en varig ekstensiveringseffekt på grund af permanent ophør med landbrugsdrift. Klimaeffekten af ekstensivering vil bl.a. afhænge af anvendelsen af jorden inden udtagningen. Effekten af omlægning af omdriftsarealer forudsættes at være ca. 2,2 ton CO₂-ækv. pr. ha. For permanente græsarealer tages der udgangspunkt i en vægtet gennemsnitsnorm på 105 kg N pr. ha beregnet på det totale areal med permanent græs og en reduktion på 5,1 kg CO₂-ækv. pr. kg reduceret N. Derved forventes en klimaeffekt på ca. 0,5 ton CO₂-ækv. pr. ha. På baggrund af en forsimplet antagelse om at ca. 90 pct. af de udtagne arealer er omdriftsarealer, og 10 pct. er permanente græsarealer, kan den varige ekstensiveringseffekt umiddelbart estimeres til ca. 0,4 mio. ton CO₂-ækvivalenter pr. år i 2030.

Derudover vil der over tid kunne opstå yderligere klimaeffekt af udtagning til natur pga. bl.a. forsumpning af evt. udtagne lavbundsarealer samt opvækst af fx skov. Den yderligere effekt er ikke kvantificeret, men vil afhænge af hvilke arealer og jordbundstyper der udtages, hvilken natur der ønskes reetableret, graden af sammenhæng af udtagne arealer og udviklingen af de hydrologiske forhold på arealerne. Den yderligere klimaeffekt der kan opstå over tid, vurderes potentielt at kunne være betydelig.

Opsummerende kan det siges, at effekten vil afhænge af interessen for og incitamenterne til at udtage arealerne. Det er derfor yderst vanskeligt at opgøre de samlede konsekvenser, herunder hvordan udtagning i større omfang vil ændre på de forudsætninger, der er lagt til grund for besvarelsen af spørgsmålet. De angivne tal og omkostninger kan således både blive højere og lavere end estimeret på baggrund af eksisterende ordninger. Det er dog vurderingen, at der samlet set findes et godt grundlag for kraftig opskalering af udtagningsindsatsen, så længe, den kombineres med en tilsvarende kraftig indsats for at styrke vidensgrundlaget.